

Dz. U. 2015 poz. 397

Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2023 r.
poz. 501.

U S T A W A

z dnia 20 lutego 2015 r.

o rzeczach znalezionych

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) obowiązki i prawa znalazcy oraz przechowującego;
- 2) postępowanie w sprawach odbierania zawiadomień o znalezieniu rzeczy, przyjmowania i przechowania rzeczy znalezionych oraz poszukiwania osób uprawnionych do ich odbioru;
- 3) postępowanie z rzeczami o wartości historycznej, naukowej lub artystycznej.

Art. 2. Przepisy o rzeczach znalezionych stosuje się odpowiednio do rzeczy porzuconych bez zamiaru wyzbycia się własności, jak również do zwierząt, które zabłąkały się lub uciekły.

Art. 3. Przepisów ustawy nie stosuje się do:

- 1) zabytków archeologicznych;
- 2) zwierząt, które zabłąkały się lub uciekły, przekazanych do Centralnego Azylu dla Zwierząt, o którym mowa w ustawie z dnia 4 listopada 2022 r. o Centralnym Azylu dla Zwierząt (Dz. U. poz. 2375).

Rozdział 2

Obowiązki i prawa znalazcy oraz przechowującego

Art. 4. 1. Kto znalazł rzecz i zna osobę uprawnioną do jej odbioru oraz jej miejsce pobytu, niezwłocznie zawiadamia ją o znalezieniu rzeczy i wzywa do jej odbioru.

2. Przepis ust. 1 stosuje się do osoby, której rzecz została oddana na przechowanie zgodnie z przepisami ustawy (przechowujący).

Art. 5. 1. Kto znalazł rzecz i nie zna osoby uprawnionej do jej odbioru lub nie zna jej miejsca pobytu, niezwłocznie zawiadamia o znalezieniu rzeczy starostę właściwego ze względu na miejsce zamieszkania znalazcy lub miejsce znalezienia rzeczy (właściwy starosta).

2. Kto znalazł rzecz w cudzym pomieszczeniu niezwłocznie zawiadamia o tym osobę zajmującą pomieszczenie i na żądanie tej osoby oddaje jej rzecz na przechowanie. Jeżeli osoba zajmująca pomieszczenie nie zna osoby uprawnionej do odbioru rzeczy lub nie zna miejsca jej pobytu, niezwłocznie zawiadamia o znalezieniu rzeczy właściwego starostę.

3. Kto znalazł pieniądze, papiery wartościowe, kosztowności, o których mowa w art. 21 ust. 4, lub rzeczy o wartości historycznej, naukowej lub artystycznej i nie zna osoby uprawnionej do ich odbioru lub nie zna jej miejsca pobytu, oddaje rzecz niezwłocznie właściwemu staroście, chyba że znalezione zostały jedynie pieniądze a ich kwota nie przekracza 100 złotych lub równowartości tej kwoty obliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia znalezienia pieniędzy, a w przypadku gdy w tym dniu nie ogłoszono takiego kursu, według ostatniego kursu ogłoszonego przed tym dniem.

4. Kto znalazł rzecz, której cechy zewnętrzne lub umieszczone na niej znaki szczególne wskazują, że stanowi ona sprzęt lub ekwipunek wojskowy, oraz w przypadku znalezienia dokumentu wojskowego, a w szczególności legitymacji, książeczki lub zaświadczenia wojskowego albo karty powołania, oddaje rzecz lub dokument niezwłocznie właściwemu staroście.

5. Kto znalazł rzecz inną niż rzecz, o której mowa w ust. 3 i 4, może ją oddać właściwemu staroście.

Art. 6. Kto znalazł rzecz, której posiadanie wymaga pozwolenia, w szczególności broń, amunicję, materiały wybuchowe albo dowód osobisty lub paszport, niezwłocznie oddaje rzecz najbliższej jednostce organizacyjnej Policji, a jeżeli oddanie rzeczy wiązałoby się z zagrożeniem życia lub zdrowia – zawiadamia o miejscu, w którym rzecz się znajduje. Jednostka organizacyjna Policji niezwłocznie zawiadamia właściwego starostę o znalezieniu rzeczy oraz znalazcy.

Art. 7. 1. Kto znalazł rzecz w budynku publicznym, innym budynku lub pomieszczeniu otwartym dla publiczności albo środka transportu publicznego, oddaje rzecz zarządcy budynku, pomieszczenia albo środka transportu publicznego (właściwy zarządca), który po upływie 3 dni od dnia otrzymania rzeczy przekazuje ją właściwemu staroście, chyba że w tym terminie zgłosi się osoba uprawniona do odbioru rzeczy.

2. Rzecz, której posiadanie wymaga pozwolenia, w szczególności broń, amunicję, materiały wybuchowe albo dowód osobisty lub paszport, właściwy zarządca niezwłocznie oddaje najbliższej jednostce organizacyjnej Policji, a jeżeli oddanie rzeczy wiązałoby się z zagrożeniem życia lub zdrowia – zawiadamia o miejscu, w którym rzecz się znajduje. Jednostka organizacyjna Policji niezwłocznie zawiadamia właściwego starostę o znalezieniu rzeczy oraz znalazcy.

Art. 8. W przypadku gdy przechowanie lub oddanie rzeczy przez znalazcę jest niemożliwe albo połączone z niebezpieczeństwem pogorszenia się rzeczy, trudnościami lub znacznymi kosztami, znalazca może ograniczyć się do wskazania osobie uprawnionej do odbioru rzeczy, właściwemu staroście lub właściwemu zarządcy miejsca, w którym rzecz się znajduje.

Art. 9. 1. Do przechowania rzeczy przez znalazcę lub przechowującego stosuje się odpowiednio przepisy tytułu XXVIII księgi trzeciej ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, 2337 i 2339), zwanej dalej „Kodeksem cywilnym”, z tym, że przechowanie jest nieodpłatne.

2. Poniesione przez znalazcę lub przechowującego koszty przechowania oraz utrzymania rzeczy w należytym stanie, a także koszty poszukiwania osoby uprawnionej do jej odbioru, obciążają osobę uprawnioną do odbioru rzeczy do wysokości wartości rzeczy w dniu odbioru.

3. Znalazcy lub przechowującemu przysługuje prawo zatrzymania.

4. Znalazca przechowujący rzecz, przechowujący lub właściwy zarządca przechowujący rzecz ulegającą szybkiemu zepsuciu sprzedaje ją niezwłocznie. Suma uzyskana ze sprzedaży wchodzi w miejsce rzeczy sprzedanej, po potrąceniu kosztów sprzedaży.

Art. 10. 1. Znalazca przechowujący rzecz, który uczynił zadość swoim obowiązkom, może żądać znaleźnego w wysokości jednej dziesiątej wartości rzeczy,

jeżeli zgłosił swoje roszczenie najpóźniej w chwili wydania rzeczy osobie uprawnionej do jej odbioru.

2. W przypadku gdy rzecz nie jest przechowywana przez znalazcę, znalazca może zastrzec wobec przechowującego, że będzie żądał znaleźnego. W takim przypadku przechowujący zawiadamia znalazcę o wydaniu rzeczy osobie uprawnionej do jej odbioru oraz o jej adresie zamieszkania albo siedziby, a znalazca może zgłosić żądanie znaleźnego w terminie miesiąca od dnia zawiadomienia go o wydaniu rzeczy. Przechowujący informuje o tym osobę uprawnioną do odbioru rzeczy.

Art. 11. 1. W przypadku gdy rzecz znaleziona jest zabytkiem lub materiałem archiwalnym i stała się własnością Skarbu Państwa, znalazcy przysługuje nagroda.

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje, wysokość, a także warunki i tryb przyznawania nagród, o których mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę znaczenie znalezionych zabytków lub materiałów archiwalnych dla dziedzictwa narodowego i uwzględniając ich wartość historyczną, naukową, artystyczną oraz materialną.

Rozdział 3

Postępowanie w sprawach odbierania zawiadomień o znalezieniu rzeczy, przyjmowania i przechowania rzeczy znalezionych oraz poszukiwania osób uprawnionych do ich odbioru

Art. 12. 1. Prowadzenie postępowania w sprawach odbierania zawiadomień o znalezieniu rzeczy, przyjmowania i przechowania rzeczy znalezionych oraz poszukiwania osób uprawnionych do ich odbioru należy do zadań właściwego starosty, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

2. Zadanie, o którym mowa w ust. 1, stanowi zadanie własne powiatu.

3. W przypadku gdy organem właściwym do przechowania rzeczy ze względu na jej szczególne właściwości jest jednostka organizacyjna Policji albo Żandarmerii Wojskowej, właściwy starosta przekazuje rzecz tej jednostce organizacyjnej.

4. Właściwy starosta może odmówić przyjęcia rzeczy, której szacunkowa wartość nie przekracza 100 złotych, chyba że jest to rzecz o wartości historycznej, naukowej lub artystycznej.

5. W przypadku odmowy przyjęcia rzeczy przez właściwego starostę znalazca albo właściwy zarządca może postąpić z rzeczą według swojego uznania.

Art. 13. 1. Odebranie zawiadomienia o znalezieniu rzeczy oraz przyjęcie rzeczy przez właściwego starostę stwierdza się w sporządzonym przez niego protokole, który stanowi podstawę wydania znalazcy poświadczenia przyjęcia zawiadomienia o znalezieniu rzeczy albo znalezieniu oraz przyjęciu rzeczy. Protokół i poświadczenie sporządza się także w przypadku wskazania przez znalazcę miejsca, w którym rzecz się znajduje.

2. W poświadczeniu, o którym mowa w ust. 1, wskazuje się imię, nazwisko i adres zamieszkania znalazcy oraz dokładnie określa rzecz, czas i miejsce znalezienia rzeczy. Właściwy starosta poucza znalazcę o prawie do żądania znaleźnego oraz zasadach nabycia własności w przypadku bezskutecznego upływu terminu do odbioru rzeczy przez osobę uprawnioną. Jeżeli znalazca żąda znaleźnego, czyni się o tym wzmiankę w poświadczeniu.

3. Złożenie zawiadomienia o znalezieniu rzeczy, zgłoszenie żądania znaleźnego, a także nabycie własności w przypadku bezskutecznego upływu terminu do odbioru rzeczy przez osobę uprawnioną znalazca potwierdza w protokole, o którym mowa w ust. 1, własnoręcznym podpisem.

Art. 14. Właściwy starosta umieszcza w swojej siedzibie w widocznym miejscu tablicę, na której zamieszcza informację o godzinach urzędowania komórki organizacyjnej, powołanej do odbierania zawiadomień o znalezieniu rzeczy, przyjmowania, przechowania tych rzeczy, poszukiwania osób uprawnionych do ich odbioru oraz udzielania wyjaśnień osobom zgłaszającym istnienie ich praw.

Art. 15. 1. W przypadku gdy adres zamieszkania albo siedziby osoby uprawnionej do odbioru rzeczy nie jest znany, właściwy starosta występuje do organu prowadzącego właściwą ewidencję, rejestr lub zbiór danych o udzielenie informacji umożliwiających ustalenie tego adresu.

2. Jeżeli osoba uprawniona do odbioru rzeczy i jej adres zamieszkania albo siedziby zostanie ustalony, właściwy starosta wzywa niezwłocznie tę osobę do odbioru rzeczy.

3. W przypadku gdy brak jest możliwości doręczenia osobie uprawnionej wezwania do odbioru rzeczy lub osoba ta jest nieznana, a szacunkowa wartość rzeczy przekracza 100 złotych, właściwy starosta dokonuje wezwania na tablicy, o której mowa w art. 14, przez okres roku, licząc od dnia znalezienia rzeczy, oraz zamieszcza

ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej. Jeżeli szacunkowa wartość rzeczy przekracza 5000 złotych, właściwy starosta zamieszcza również ogłoszenie w dzienniku o zasięgu lokalnym lub ogólnopolskim.

4. Wezwania, o których mowa w ust. 2 i 3, zawierają termin do odbioru rzeczy oraz pouczenie o skutkach przewidzianych w art. 187 Kodeksu cywilnego.

Art. 16. 1. Rzeczy oddane organowi właściwemu do przechowania rzeczy przechowuje się w warunkach zapewniających ich bezpieczeństwo i trwałość.

2. Rzeczy, co do których zachodzi niebezpieczeństwo pogorszenia, w szczególności szybkiego zepsucia lub znacznego obniżenia wartości, w miarę możliwości przechowuje się w warunkach pozwalających na zachowanie ich w należytym stanie do czasu sprzedaży.

Art. 17. 1. W przypadku gdy właściwy starosta przyjął na przechowanie rzecz ulegającą szybkiemu zepsuciu lub której przechowanie byłoby związane z kosztami niewspółmiernie wysokimi w stosunku do jej wartości rynkowej lub nadmiernymi trudnościami albo powodowałoby znaczne obniżenie jej wartości rynkowej – sprzedaje tę rzecz z wolnej ręki zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2022 r. poz. 479, z późn. zm.¹⁾).

2. W przypadku gdy nie jest możliwe ustalenie wartości rynkowej rzeczy, której przechowanie byłoby związane z kosztami niewspółmiernie wysokimi w stosunku do jej szacunkowej wartości lub nadmiernymi trudnościami albo powodowałoby znaczne obniżenie jej szacunkowej wartości, właściwy starosta występuje do sądu o zarządzenie jej sprzedaży.

3. Wniosek o zarządzenie przez sąd sprzedaży rzeczy rozpoznaje sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce przechowania rzeczy, stosując odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.²⁾) o postępowaniu nieprocesowym. Sprzedaż rzeczy

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1301, 1692, 1967, 2127, 2180, 2600, 2640 i 2687.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1981, 2052, 2262, 2270, 2289, 2328 i 2459 oraz z 2022 r. poz. 1, 366, 480, 807, 830, 974, 1098, 1301, 1371, 1692, 1855, 1967, 2127, 2140, 2180, 2339, 2436, 2600 i 2687.

w drodze licytacji publicznej odbywa się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego o egzekucji z ruchomości.

4. W przypadku gdy osoba uprawniona do odbioru rzeczy jest znana i znane jest jej miejsce pobytu albo adres siedziby właściwy starosta zawiadamia tę osobę o planowanej sprzedaży rzeczy najpóźniej na 2 tygodnie przed jej dokonaniem. W przypadku gdy przechowywana rzecz jest rzeczą ulegającą szybkiemu zepsuciu właściwy starosta niezwłocznie zawiadamia osobę uprawnioną do odbioru rzeczy o planowanej sprzedaży.

5. Suma uzyskana ze sprzedaży wchodzi w miejsce rzeczy sprzedanej, po potrąceniu kosztów sprzedaży.

Art. 18. 1. Właściwy starosta informuje osobę uprawnioną do odbioru rzeczy o kosztach przechowania oraz utrzymania rzeczy w należytym stanie, a także o kosztach poszukiwania osoby uprawnionej do odbioru rzeczy.

2. Właściwy starosta wydaje rzecz osobie uprawnionej do odbioru rzeczy po uiszczeniu przez nią kosztów, o których mowa w ust. 1.

3. O wydaniu rzeczy osobie uprawnionej do jej odbioru oraz o jej adresie zamieszkania albo siedziby właściwy starosta niezwłocznie zawiadamia znalazcę, który zażądał znaleźnego. Zawiadomienie wysyła się na adres zamieszkania wskazany w wydanym znalazcy poświadczeniu.

Art. 19. 1. W przypadku gdy rzecz znaleziona nie została odebrana przez osobę uprawnioną do jej odbioru, w terminie określonym w art. 187 Kodeksu cywilnego, właściwy starosta zawiadamia o tym znalazcę oraz wzywa go do odbioru rzeczy w terminie, nie krótszym niż 2 tygodnie, z pouczeniem, że w przypadku nieodebrania rzeczy w tym terminie jej właścicielem stanie się powiat. Przepisy art. 18 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do zabytków oraz materiałów archiwalnych.

3. Właściwy starosta wydaje znalazcy, który odebrał rzecz, zaświadczenie stwierdzające upływ terminów przechowania rzeczy oraz zawierające informację o wydaniu rzeczy. W zaświadczeniu zamieszcza się informację o treści ust. 1.

Art. 20. 1. W przypadku znalezienia rzeczy, której cechy zewnętrzne lub umieszczone na niej znaki szczególne wskazują, że stanowi ona sprzęt lub ekwipunek wojskowy, oraz w przypadku znalezienia dokumentu wojskowego, a w szczególności

legitymacji, książeczki lub zaświadczenia wojskowego albo karty powołania, właściwy starosta niezwłocznie oddaje rzecz lub dokument najbliższej jednostce organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej.

2. Wydanie rzeczy, której posiadanie wymaga pozwolenia, może nastąpić dopiero po przedłożeniu przez osobę uprawnioną do odbioru rzeczy ważnego pozwolenia.

Art. 21. 1. W przypadku znalezienia pieniędzy, właściwy starosta sporządza ich opis zawierający liczbę banknotów lub monet, a także ich waluty i nominały. Po sporządzeniu opisu właściwy starosta wpłaca znalezione pieniądze na rachunek bankowy sum depozytowych.

2. W przypadku znalezienia papierów wartościowych, właściwy starosta sporządza ich opis zawierający liczbę i rodzaj dokumentów ze wskazaniem ich wartości, numeru serii lub innego właściwego oznaczenia, oznaczenie emitenta lub wystawcy dokumentu oraz osoby uprawnionej według jego treści.

3. W przypadku znalezienia papieru wartościowego lub innego dokumentu, którego posiadanie legitymuje do świadczenia, właściwy starosta niezwłocznie zawiadamia emitenta lub wystawcę dokumentu, podając dokładne oznaczenie tego dokumentu.

4. W przypadku znalezienia złota, platyny, srebra, w tym monet, wyrobów użytkowych ze złota, platyny lub srebra, kamieni szlachetnych, pereł oraz koralu, właściwy starosta sporządza ich szczegółowy opis.

5. Rzeczy znalezione, o których mowa w ust. 2–4, przechowuje się zabezpieczone w kasie pancernej, w skrytce sejfowej lub niezwłocznie oddaje na przechowanie bankowi.

Rozdział 4

Postępowanie z rzeczami o wartości historycznej, naukowej lub artystycznej

Art. 22. W przypadku przypuszczenia, że rzecz znaleziona stanowi rzecz o wartości historycznej, naukowej lub artystycznej, właściwy starosta w terminie 7 dni od dnia powzięcia wiadomości o znalezieniu rzeczy zawiadamia właściwego miejscowo wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Art. 23. 1. W terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w art. 22, wojewódzki konserwator zabytków dokonuje w siedzibie właściwego

starosty albo w miejscu znalezienia oględzin rzeczy znalezionej i stwierdza, czy jest ona zabytkiem lub materiałem archiwalnym.

2. W przypadku gdy w trakcie oględzin, o których mowa w ust. 1, okaże się, że rzecz znaleziona może być materiałem archiwalnym, wojewódzki konserwator zabytków zasięga opinii dyrektora właściwego archiwum państwowego.

3. W przypadkach innych niż określone w ust. 2, wojewódzki konserwator zabytków może zasięgnąć opinii rzeczoznawcy, muzeum właściwego ze względu na rodzaj rzeczy znalezionej albo biblioteki.

4. W przypadkach określonych w ust. 2 i 3, wojewódzki konserwator zabytków stwierdza, czy rzecz znaleziona jest zabytkiem lub materiałem archiwalnym w terminie 3 dni od dnia otrzymania opinii.

Art. 24. W przypadku gdy rzecz znaleziona jest zabytkiem lub materiałem archiwalnym, wojewódzki konserwator zabytków, w drodze decyzji, oddaje ją na przechowanie właściwemu ze względu na rodzaj rzeczy znalezionej muzeum państwowemu albo samorządowemu, bibliotece, dla której organizatorem jest minister, kierownik urzędu centralnego albo jednostka samorządu terytorialnego, albo archiwum państwowemu.

Art. 25. 1. W przypadku gdy rzecz znaleziona jest zabytkiem i stała się własnością Skarbu Państwa, muzeum albo biblioteka, którym rzecz została oddana na przechowanie, występują do właściwego starosty o przeniesienie własności tej rzeczy, w drodze umowy.

2. W przypadku gdy rzecz znaleziona jest materiałem archiwalnym i stała się własnością Skarbu Państwa, wchodzi do zasobu archiwalnego tego archiwum państwowego, któremu została oddana na przechowanie.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 26. (pominięty)

Art. 27. (pominięty)

Rozdział 6

Przepis przejściowy i przepisy końcowe

Art. 28. Przepisy rozdziału 2a ustawy zmienianej w art. 27³⁾ stosuje się do rzeczy ruchomych utraconych w wyniku czynu zabronionego popełnionego po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 29. 1. Maksymalny limit wydatków budżetu państwa na lata 2015–2024 wyniesie 9 182 756 zł, z tym że w roku:

- 1) 2015 – 972 720 zł;
- 2) 2016 – 792 765 zł;
- 3) 2017 – 820 511 zł;
- 4) 2018 – 849 229 zł;
- 5) 2019 – 878 952 zł;
- 6) 2020 – 909 716 zł;
- 7) 2021 – 940 646 zł;
- 8) 2022 – 972 628 zł;
- 9) 2023 – 1 005 698 zł;
- 10) 2024 – 1 039 891 zł.

2. W przypadku zagrożenia przekroczenia limitów wydatków, o których mowa w ust. 1, na dany rok budżetowy, zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na ograniczeniu kosztów rzeczowych związanych z realizacją zadań związanych z prowadzeniem krajowego rejestru utraconych dóbr kultury.

3. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 2, jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

4. Organem właściwym do monitorowania wykorzystania limitów wydatków, o których mowa w ust. 1, jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Art. 30. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia⁴⁾.

³⁾ Artykuł 27 zawiera zmiany do ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

⁴⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 20 marca 2015 r.